

אוֹתוֹת הַמְצַטְרָפוֹת בִּי"ב צְרוּפִים [סֵד] הַכֹּל הוּא ל"ד, וְזֶה [כְּמִנּוּן] יִד"ד. שְׁנַאֲמַר בּוֹ: וַיֵּשֶׁא אֶהְרֹן אֶת יָדוֹ אֶל הָעַם (וַיִּקְרָא מִכַּב), יָדוֹ פְתוּבָה. וְזוֹ הַיָּד הַחֻזְקָה, סֵדֵר הַמְרֻכָּבָה שְׁמִסְתַּדֵּר בְּסֵדְרָיו, לְתַקֵּן אֶת יִשְׂרָאֵל.

אֶתֶּן מְצַטְרָפִין בִּי"ב צְרוּפִין כֹּלָא אִיהוּ ל"ד, וְדָא יִד"ך. בַּה וַיֵּשֶׁא אֶהְרֹן אֶת יָדוֹ אֶל הָעַם (וַיִּקְרָא ט כב) יָדוֹ כְּתִיב. וְדָא יָד הַחֻזְקָה, סֵדוּרָא דְרִתִּיקָא דְמִסְתַּדֵּר בְּסֵדְרָיו לְתַקֵּן אֶת דִּישְׂרָאֵל.

לֵיל ה' בְּנִים

סִדוּר הַמְרַכְבָּה בְּעֶשֶׂר מְרֹאוֹת

[אֵלֵיהוּ הַנְּבִיא] פָּתַח וְאָמַר, רַבִּי רַבִּי, וְדָא בְּסִינֵי רָאוּ יִשְׂרָאֵל כֹּל סֵדוּרֵי הַמְרֻכָּבָה הָעֲלִיּוֹנָה עוֹמְדִים עַל מַתְכַּנְתָּם. סֵדוּר הַמְרֻכָּבָה מִסְתַּדֵּר בְּעֶשֶׂר מְרֹאוֹת,³⁶ שְׁעָלֵיהֶם נֹאמַר: וְאַרְאֶה מְרֹאוֹת אֱלֹהִים (יְחֻזְקָל א,א). קוּם יְחֻזְקָל הַנְּבִיא הַנְּאֻמָּן,³⁷ בְּאֵלֹו עֶשֶׂר מְרֹאוֹת שְׁלֶד,³⁸ וְתַהֲיֶה מְסִיעַ לִי לְסֵדֵר אוֹתָם לִפְנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהַשְׁכִּינֵהּ, [כֶּד] אוֹמֵר דְּבַר בְּשֵׁם אוֹמְרוֹ. שְׁנַאֲמַר בּוֹ: הָאוֹמֵר דְּבַר בְּשֵׁם אוֹמְרוֹ מְבִיא גְּאֻלָּה לְעוֹלָם (אֲבוֹת ו,ו). שְׁמוֹ שְׁאוֹמֵר דְּבַר בְּשֵׁם בְּעֲלִיוֹ, גֹּרֵם לְבַעֲלִיו

פָּתַח וְאָמַר ר' ר' וְדָא בְּסִינֵי חָמוֹ יִשְׂרָאֵל כֹּלְהוּ סֵדוּרֵין דְּרִתִּיקָא עֲלָאָה קִימִין עַל קִימִיָּהוּ. סֵדוּרָא דְרִתִּיקָא בְּעֶשֶׂר מְרֹאוֹת אִסְתַּדֵּר, דְּעֲלִיָּהוּ אֶתְמַר וְאַרְאֶה מְרֹאוֹת אֱלֹהִים (יְחֻזְקָל א א). קוּם יְחֻזְקָל נְבִיאָה מְהִימְנָא בְּעֶשֶׂר מְרֹאוֹת אֵלִין דִּילָךְ, וְתַהֲא מְסִיעַ לִי לְסֵדְרָא לְהוּ קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתֵיהּ, לְמַהוּי אָנָּא אוֹמֵר דְּבַר בְּשֵׁם אוֹמְרוֹ. דְּאֶתְמַר בַּה הָאוֹמֵר דְּבַר בְּשֵׁם אוֹמְרוֹ מְבִיא גְּאֻלָּה לְעוֹלָם (אֲבוֹת ו ו). דְּמָאן דְּאָמַר מְלִיָּה בְּשׁוּם מְאָרְהּ, גְּרִים לְהֵהוּא מְאָרְהּ לְאֶתְתַּקְפָּא בַּה וְדָאִי.

36. עי' בהקדמת ת"ז, ז, ע"א; גנזי רמח"ל, פנות המרכבה, פנה שניה: "ואז הקב"ה מגלה לו [לנביא] הסוד שהוא רוצה לגלות לו, והם נמשכים ענינים סתומים, ומתדמה הדבר בלבבו בכח העצה... ואז רואה המראות מסודרות לפי הסדר הצריך. וכשהוא רואה בשלימות, רואה עשר מראות זו אחר זו הם המזכורות במרכבת יחזקאל. ויודע הכל בסדר שלם. וזה בכח עשרה אותיות של השם ב"ה, המאירים בלבבו, מכל אות המאיר בו מבין ורואה מראה אחת, וס"ז, "ובידי הנביאים אדמה".

37. עיי"ש ו, ע"ב.

38. ובת"ז מזהר חדש קמט, ע"ב, נאמר שראה תשעה, והוא, שבמראה העשירי - כתר, נפל על פניו, כמבואר בת"ז ז, ע"א.

להתחזק בהם ודאי.³⁹ שכל דברים נתנו לכל אחד לפי חלקו, מה שראוי לו. וכמו שהוא לא לוקח דבר אלא בשם בעליו, כך גורם לשכינה שלא תמצא בלא בעלה, זה צדיק, הגואל ודאי, וזו גאלה. [מביא גאלה] לעולם - היא השכינה,⁴⁰ שנאמר עליה: מן העולם ועד העולם (תהלים קומח) - השכינה העליונה והשכינה התחתונה.⁴¹ וכמה גאלות יש אפלו בגלות, והכל מצד הצדיק, לגאול את ישראל מפמה צרות. וכלן [הגאלות] יתחברו באחת בכללות אחת, בגאלה האחרונה. לפיכך [אומר הפתוב]: אל תזכרו ראשונות (ישעיה מגח), שהרי היא [הגאלה האחרונה] כללות הכל. ועל השכינה [נאמר]: נפתחו השמים ואראה מראות אלהים (יחזקאל שם, שם),⁴² זו [השכינה] המראה הראשון. שבנעשר מראות אלו נמצאו כל הסדרים של המרכבה מסתדרים על מתכנתם.

מראה ראשון, זה מראה שנאמר עליו: כי גר מצוה ותורה אור (משלי ו.כג). וזו השכינה שהיא מראה,⁴³ שבה נראות כל המדרגות העליונות

דכלהו מלין אתיהיבו לכל חד לחולקה מאי דאתחזי לה. וכמה דאיהו לא נטיל מלה אלא במארה, הכי גרים לשכינתא דלא תשתפח בלא בעלה, דא צדיק גואל ודאי, ודא גאלה. לעולם - דאיהי שכינתא, דאתמר בה מן העולם ועד העולם (תהלים קו מח) שכינתא עלאה ושכינתא תתאה. וכמה גאלות אנון אפלו בגלותא, כלא מסטרא דצדיק, למפרק לישראל מפמה עקתיין. וכלהו יתחברון פחד בכללא חדא בגאלה בתראה. בגין כך אל תזכרו ראשונות (ישעיה מג יח) דהא איהי כללא דכלא. ושכינתא בה נפתחו השמים ואראה מראות אלהים, דא מראה קדמאה. דבעשר מראות אלין אשתכחו כלהו סדרין דרתיכא מסתדרין על קיומיהו.

מראה קדמאה דא מראה, דאתמר בה פי גר מצוה ותורה אור (משלי ו.כג). ודא שכינתא דאיהי מראה, דבה מתחזין כלהו דרגין עלאין ותפאין. ועד דלא

39. עי' יבמות צז, ע"א; עי' לעיל תיקון כד.

40. עי' זהר פנחס ח"ג, רמב, סע"א; אדיר במרום עמ' מ, אוצרות רמח"ל, ישעיה, עמ' קמ: "השכינה בזמן הגלות היא עלם שאורותיה נעלמים, אבל בזמן התיקון מתחבר בה הזכר והיא עולם"; שם עמ' רסח; תקט"ו תפלות, ת' ק; ועוד.

41. שכינה עליונה נרמזת במלים "עד העולם", עולם הבא, דהיינו אימא - בינה; שכינה תחתונה זה: "מן העולם", עי' זהר וראר ח"ב, כז, ע"ב; אוצרות רמח"ל עמ' רעו, דרוש ג: "זוה שכינה - עולם תחתון".

42. עי' ת"ז תי' סא, ג, ע"א.

43. עי' ת"ז תי' יח, לא, ע"ב; קל"ח פתח יא, עמ' לה - לו.

וְהַתְחַתּוּנוֹת. וְכֹל עוֹד שֶׁהִיא אֵינָה נִמְצָאת לְהַאֲדִיר בְּסוּד זֶה, אִין דְּכַר נְרָאָה כָּלִל. לְפִיכֵד: כִּי אִם בּוֹזֵאת יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל [הַשֹּׁפֵל וְיִדַע אוֹתוֹ] (יִרְמְיָה מ,כג),⁴⁴ שֶׁהִיא קָשֶׁר הַכֹּל, כְּלָלוֹת הַכֹּל, וְכֵה תְלוּיָה הַנְּהַגְתָּ הַעוֹלָמוֹת הַתְּחַתּוּנִים.⁴⁵ לְפִיכֵד בְּהַ נְרָאָה הַכֹּל. וּבְגִלָּל זֶה: כִּי גַר מְצוּהָ וְתוֹרָה אֹר (מִשְׁלֵי ו,כג), שְׁנַר זֶה הוּא גַר הַשְּׂכִינָה,⁴⁶ שְׁנַדְלֵק בְּאֹר הַתּוֹרָה, וְכֵה נְרָאָה הַכֹּל. [מִשְׁלֵ] לְבָן אֲדָם שְׂיֹשֵׁב בְּחֶדֶר אַחַד בְּחֶשֶׁד, עַד שְׁלֵא יִדְלִיק גַּר לֹא יִרְאֶה מִכֹּל מַה שֶּׁבְּחֶדֶר שׁוֹם דְּכַר. פִּיּוֹן שְׁהַדְלִיק, הַכֹּל נְרָאָה. כְּמוֹ כֵן הַשְּׂכִינָה, וְדֹא, עַד שְׁלֵא נִפְתַּחַת בְּאֹר [הַתּוֹרָה] כְּרִי לְהַרְאוֹת, לֹא נְרָאָה דְכַר. פִּיּוֹן שְׁנִפְתַּחַת, הַכֹּל נְרָאָה. לְפִיכֵד: וְאַרְאֶה מְרִאוֹת אֱלֹהִים (יִחְזַקְאֵל שְׁם,שָׁם). כְּמוֹ כֵן, כֹּל גַּם שְׁנַעֲשֶׂה, הַשְּׂכִינָה מְקַדְמָה לְשָׁם.⁴⁷ שְׁהִי הַכֹּל נַעֲשֶׂה עַל יְדֵה, וְדֹא.

מְרָאָה תְּנִינָא וְאַרְא וְהִנֵּה רוּחַ סַעְרָה וְגו' (שָׁם שְׁמַר) [זוֹהֵי הַסְּמָרָא אַחְרָא].⁴⁸

אֲשַׁתְּפַחַת אֵיחִי מְנַהֲרָא בְּרִזָּא דָּא, לִית מְלָה מִתְחַזְיָא כָּלִל. בְּגִין כְּךָ כִּי אִם בּוֹזֵאת יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל (יִרְמְיָה ט כג) דְּאֵיחִי קְשׁוּרָא דְכֹלָא כְּלָלָא דְכֹלָא, וְכֵה תְלִיָא דְבְּרַנּוּתָא דְעֵלְמִין תְּתַאֲיִן. בְּגִין כְּךָ כֵּה אֲתַחְזִי כְּלָא. וּבְגִין דָּא כִּי גַר מְצוּהָ וְתוֹרָה אֹר, דְּנַר דָּא שְׂכִינְתָּא בּוֹצִינָא, דְּאֲתַדְלִיק בְּאֹר דְּתוֹרָה, וְכֵה אֲתַחְזִי כְּלָא. לְכַר נָשׁ דִּיתִיב בְּחֶדֶר חֶד בְּחֶשׁוּכָא, עַד לֹא אֲדְלִיק שְׁרָגָא לֹא אֲתַחְזִי מִכֹּל מְאִי דְבְּחֶדֶר מִיְדִי. פִּיּוֹן דְּאֲדְלִיק, כְּלָא אֲתַחְזִי. כְּגִוּנָא דָּא שְׂכִינְתָּא וְדֹא עַד לֹא אֲתַפְתַּחַת בְּנִהוּרָא לְאַחְזָאָה, לֹא אֲתַחְזִי מִיְדִי. פִּיּוֹן דְּאֲתַפְתַּחַת כְּלָא אֲתַחְזִי. בְּגִין כְּךָ וְאַרְאֶה מְרִאת אֱלֹהִים. כְּגִוּנָא דָּא כֹּל נְסָא דְּאֲתַעֲבִיד, שְׂכִינְתָּא אֲקַדְיִמַת תְּמָן, דְּהָא כְּלָא עַל יְדֵה אֲתַעֲבִיד וְדֹא.

מְרָאָה תְּנִינָא וְאַרְא וְהִנֵּה רוּחַ סַעְרָה וְכו'. הַכָּא רִזָּא לְאַשְׁתַּמוּדְעָא סַטְרָא

44. שאפשר לדעת השם יתברך רק ע"י זאת - שהיא השכינה. - שם בקל"ח: "וע"כ אמרו ש"א"א לעלות או לקבל אלא בה". וכן פתח ט עמ' לב': "ועפ"ז אין יכולים להשיג אלא במלכות שהיא ענין התמונות, ומראה אורות העליונים והנהגותיהם בדרך זה. וה"ס" כי אם בזאת יתהלל המתהלל" כו' כי אין ההשגה אלא בדרך זה." ע"י ת"ז ת"י כ"ב, סה, ע"א; כללים ראשונים כלל לו (סוף): "ונמצא שאין משיגים אלא המלכות שממנה משכילים ומשיגים האורות העליונים, והוא ענין המבואר בזוהר ובתיקונים בסוד: "כי אם בזאת יתהלל"; ועוד באדיר במרום; ראה לעיל ת"י ג, ת"י כא (סוף).

45. ע"י קל"ח פתח יא', עמ' לו'.

46. ת"ז ת"י ע, כז, ע"א. ת"ז ת"י כא, ט, ע"ב: "דישראל אינון פתילה, אורייתא - משחא, שכינתא - שרגא." וכן עיין כאן בסוף הקדמה ראשונה.

47. ע"י בת"ז ת"י כא, מד, ע"א.

48. ע"י זהר ויקהל ח"ב, רג, ע"א: "מצפון תפתח הרעה - דהא כמה עטרין אחרנין אתאחדן בההוא רוח סערה ובג"כ נפקא מן הצפון"; שם פנחס רכז, ע"ב.

כאן יש סוד, להודיע שהסמרא אחרא נכפיתה תחת אדונה, ואינה יוצאת מרשותו כלל.⁴⁹ שהרי כך צריך לדעת האמונה העליונה בדרך האמת. וזה מה שראוי לדעת בראשונה. ואחר כך: [לדעת] ההארה שבצד הקדשה, כדי שיודע מה בין זה לזה. ועל סוד זה אמר ר' עקיבא לתלמידיו:⁵⁰ כשתגיעו לאבני שיש טהור, אל תאמרו מים מים (חגיגה יד: יד, ב), שלא תשוו זה בזה. וזה סוד: כשתגיעו לאבני שיש טהור - שהעולה לראות כבוד המלך, בתחלה מראים לו אלו הצדדים החיצוניים [דהיינו בוחות הממאה]. ואלו נקראים: אבני בהו (ישעיה לז, א) אבנים שנשארו מתוך אותו בהו הראשון [של מעשה בראשית]. אחר כך, משם עולה לבפנים, להסתפל בכבוד רבונו [של עולם], לתוך המדרגות העליונות, שנקראות: אבני שיש טהור - מצד השכינה. וכאשר מגיע לשם, לא צריך לומר מים מים [כאלו יש שני מים, בחוץ ובפנים והם אותו דבר, הם ושלום], שהרי המים האלו הם מצד

אחרא דאתכפית תחות מארה ולא נפקת מרשותה כלל. דהא הכי אצטריך למנדע מהימנותא עלאה בארץ קשוט. ודא אתחזי בקדמיתא לאשתמודע. בטר דא נהירו דסטר קדישא, וישתמודע מה בין האי להאי. על רזא דא אמר ר' עקיבא לתלמידוי כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים (חגיגה יד: יד) דלא לתקלא דא בדא. ורזא דא כשתגיעו לאבני שיש טהור, דעיל למחמי יקרא דמלכא, בקדמיתא אתחזון לה אנון סטרין דלבר, ואלין אקרון אבני בהו, אבנין דאשתארו מגו ההוא בהו קדמאה. לבתר מתמן סליק לגו, למחמי ביקרא דמארה, גו דרגין עלאין דאקרון אבני שיש טהור מסטרא דשכינתא. וכד מטי תמן לא אצטריך למימר מים מים

49. הס"א יש לה כוח, אבל אין לה שלטון, עי' קל"ח, פתח ל, עמ' קו; וזאת היא האמונה העליונה שהס"א אינה רשות, אלא כוח נברא, ככלב רע אמנם, אך יש לו שרשרת; עי' פתח נב; אדיר במרום עמ' פג: "שהנה הס"א אוצרת בבשר האדם. אך אעפ"כ אין לה רשות להכנס שם אלא אם ניתן לה רשות דרך הפה [של האדם] שמוציא מפיו דברים לא טובים [ו"ס אל תתן את פיך לחטיא את בשרך];" שם עמ' שמה, שמת: "והנה אל"פ שנראה בס"א המדרגות בשלמות [דהיינו זה לעומת זה] באמת חסר מהם בחינה זו של כתרא [א"א];" תקט"ו תפלות, ת' תלג בסוף.

50. ת"ז תי' מ, פ, ע"ב: "אל תאמרו מים מים, ולא תהון שקילין אבני שיש טהור לאבנין אחרנין דאינון חיי ומתה.. דאלין אבנין דעץ הדעת טוב ורע".

51. עי' ת"ז תי' ס', צג, ע"א עי' לקמן תי' נח, ד"ה: "שרשא קדמאה".

הַקְדָּשָׁה וְהַמִּים הַאֲחֵרִים הֵם מִצַּד
הַטְּמֵאָה, וְאֵינָם דּוֹמִים אֵלּוּ לְאֵלּוּ. וְאִם
עַל פִּי שֵׁשׁ [פּוּחוֹת מִהַסְטְרָא אַחְרָא
כְּגוֹן קְלַפַּת נִגְהָ] שְׁמַתְקָרְבִים פְּנִימָה
יּוֹתֵר, הַכֹּל נֹדַע, שְׂזוּה קְדוּשׁ וְזוּה טְמֵא,
וְלֹא דוֹמָה זֶה לְזֶה כְּלָל.

וְכֵן צְרִיךְ לְהִבִּין אִיךְ נִקְשְׂרִים הַדְּבָרִים
מִתּוֹךְ הַתּוֹךְ הַזֶּה⁵² כְּדֵי לְהִבִּין הַיְחוּד
הָעֲלִיּוֹן. הַסְטְרָא אַחְרָא צְרִיכָה לְטוֹל
מְזוֹן מְלֻמְעָה וְדֹא, שְׂאֵם לֹא, לֹא
הַתְקַיֵּם.⁵³ וְהַרְבֵּה מְדַרְגּוֹת עֲרוּכִים
בְּסִדְרָם כְּדֵי שְׂאֵלוּ הַצְּדָדִים יְקָחוּ מִשָּׁם,
[רַק] מִה שְׂרָאוּי לָהֶם וְלֹא יוֹתֵר. וְהָרִי
כִּד צְרִיךְ לְהִיּוֹת שְׂרֻשְׁתָּה קְשׁוּרָה
בְּצוּאָרֵיהֶם⁵⁴ שְׂלֹא יַחְרִיבוּ אֶת הָעוֹלָם.
וְסוּד הַדְּבָר: אִם רָעַב שְׂנֵאָךְ הָאֲכִלְהוּ
לָחֶם וְגו' (מִשְׁלֵי כה, כא) [לְכֵן נֹתְנִים
מִעֵט מְזוֹן לְסְטְרָא אַחְרָא]. שְׁמִי שְׂרֻשָּׁה
לְהַעֲבִיר תְּרַע מִהָעוֹלָם, לֹא יַעֲלֶה בִּידוֹ.⁵⁵
אֲלֹא תְקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְעֵתִיד לְבוֹא,⁵⁶
נִאֲמַר עָלָיו: יְבוֹא בַעַל הַכֶּרֶם וַיְכַלֶּה אֶת
קוֹצָיו (כְּבֹא מְצִיעָא פג, ב). אֲבָל עֲכָשׁוּ:
אִם רָעַב שְׂנֵאָךְ [הָאֲכִלְהוּ לָחֶם], אִם
רָעַב - דְּוָקָא, שְׂתֵרִי אֵין לְהַרְוֹת אוֹתוֹ
אֲלֹא מְזוֹן בְּלִבְדָּה, וּמִה שְׂצָרִיךְ לוֹ וְלֹא
יּוֹתֵר. [וְכַתּוּב:] כִּי נִחְלִים אֶתְּהָ הַתָּה עַל

דְּהָא מִיָּן אֲלִין מְסְטְרָא דְקְדָשָׁה וּמִיָּן
אֲחֵרִין מְסְטְרָא דְמְסַאָבָא וְלֹא דְמִיָּן
אֲלִין לְאֲלִין. וְאִם עַל גַּב דְּאִית דְּקְרִיבִין
לְגוּ יְתִיר, כְּלֹא אֶשְׁתְּמוּדַע, דְּדָא קְדִישָׁא
וְדָא מְסַאָבָא וְלֹא דְמִי דָא לְדָא כְּלָל.

וְהֵכָא אֲצְטְרִיךְ לְאֶשְׁתְּמוּדַע אִיךְ תְּלִין
מְלִין מְגוּ הַתּוֹכָא דְדְהֵבָא,
לְאֶשְׁתְּמוּדַע יְחוּדָא עֲלָאָה. וְסִטְר
אַחְרָא אֲצְטְרִיךְ לֵיה לְנִטְלָא מְזוּנָא
מְלַעֲלָא וְדֹא, דְּאִי לֹא לֹא אֶתְקַיֵּמַת.
וְכִמְה דְּרַגִּין אֲזַדְמְנוּ בְּסִדְרֵיהוֹן לְנִטְלָא
מִתְמָן אֲנוּן סְטְרִין, מֵאִי דְאֶתְחַזִּי לְהוּ
וְלֹא יְתִיר. וְהָא הֵכִי אֲצְטְרִיךְ לְמַהוּי
שְׂלֻשְׁתָּה קְטִיר בְּצוּאָרֵיהוֹן וְלֹא יַתְחַרְבוּן
עֲלֵמָא. וְרָזָא דְמְלָה (מִשְׁלֵי כה, כא) אִם
רָעַב שְׂנֵאָךְ הָאֲכִלְהוּ לָחֶם וְכו'. דְּמֵאֵן
דִּיבְעִי לְאֶעֱבָרָא רַע מְעֲלָמָא לֹא סְלִיק
בִּידוֹ. אֲלֹא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְזִמְנָא
דְּאֶתִי אֶתְמַר בֵּיה יְבֹא בַעַל הַכֶּרֶם וַיְכַלֶּה
אֶת קוֹצָיו. אֲבָל הַשְׂתָּא אִם רָעַב שְׂנֵאָךְ,
אִם רָעַב דְּוָקָא, דְּהָא לִית לְאַרְוָאָה לֵיה
אֲלֹא מְזוּנָא לְחוּד, הֵהוּא דְאֲצְטְרִיךְ לֵיה
וְלֹא יְתִיר. כִּי גַחְלִים אֶתְהָ חוֹתָה עַל

52. עי' זהר פקודי ח"ב רכז, ע"ב, ד"ה ויהי.

53. עי' גם זהר בלק ח"ג, קצז, ע"א.

54. עי' ת"ז תי' כא, מט, ע"א, קל"ח פתח ל, עמ' קו.

55. ולכן לא יועיל התיקון אם לא יתנו להם מזון להעבירם, ובלעדי זה הם רק יחריבו.

56. עי' זהר בראשית ח"א, כט, ע"א; ונראה לענ"ד, בעל הכרם זה הקב"ה, הכרם זו השכינה והקוצים אלו הס"א שמתדבקים באחורי המלכות.

ראשו (שם שם, כב) - זו הגבורה הקדושה, שמתפשטת לתת לו מזון שצריך.⁵⁷ אבל (גחלת) [גחלים] הם על ראשו ודאי, לכפות אותו ולשבור פוחו.

בא וראה, ארבע קלפות הם [גנה, רוח סערה, ענן גדול, ואש מתלקחת],⁵⁸ וכל אחת מתקשרת בחברתה לעלות למעלה. וסוד הדבר: את צעה זנה (ירמיה ב, כ). שהרי כל מי שנוטל מחברו [גחלב] לנקבה לגבו.⁵⁹ וכך מתחילים הדברים למטה, מאותה קלפה שלמטה. והכל מתקשר במדרגה תחתונה אחת, ונקשר באחד, ומוסר עצמו לאותה [קלפה] אחרת שעומדת עליו. ואם תאמר, בת זוגו היא? לא כך, אלא כל אחד ואחד בפני עצמו נמצא, ובשביל לעלות למעלה [לינוק] במקום שלא להם, כך מוסרים את עצמם. וזו זמה, שנאמר בה: אלהיהם של אלו שזנא זמה הוא (סנהדרין צג, א).

ונגה קרובה יותר [לקדשה]. ובזמן שמזדמנת לקחת מבפנים, אם אותם האחרים מתדבקים בה, אז היא זונה, שצריך לגרש אותה, שלא תעמוד במקום הקדש. ואם היא חוזרת לצד הטוב,⁶⁰ אז היא פלגש.⁶¹ ועל אברהם

ראשו דא גבורה קדישתא דאתפשטת למיהב לה מזונא דאצטריך. אבל גחלת אנון על ראשו ודאי, לאכפניא לה ולתפרא חילה.

תא חזי ד' קליפין אנון וכל חד אתקשר בחברה לסלקא לעלא. ורזא דמלה את צעה זנה (ירמיה ב כ). דהא כל מאן דנטיל מחברה נוקבא איהו לגבה. והכי שראת מלין מלתתא, ביהיא קלפה דלתתא. וכלא אתקשר בחד דרנא תתאה, ואתקשר פחדא, ויהיב גרמה ליהוא אחרינא דקאים עלה. ואי תימא דבת זוגה איהי, לאו הכי. אלא כל חד וחד באנפי נפשה אשתבח. ובגין לסלקא לעלא באתר דלאו דלהון, הכי מסרין גרמיהו. ודא זמה דאתמר בה אלקיהם של אלו שזנא זמה הוא (סנהדרין צג, א).

ונגה קריבא איהי תיר. ובזמנא דאזדמנת לנטלא מלגו אי אנון אחרנין מתדבקין בה, זונה איהי דאצטריך לתרכא לה ולא תיקום באתר קדישא. ואי לסטרא דטב אתהדרת, פדין פילגש

57. עי' זהר בסוף ח"ב רעו, ע"ב.

58. עי' פתחי חכמה ודעת לרבינו אות קיג, שערי רמח"ל עמ' רמה.

59. ת"ז תי' נה, פט, ע"א.

60. הטוב שבעץ הדעת טוב ורע, עי' עץ חיים שער מט, פ"ג, ח"ב קיא, ע"ג.

61. עי' אדיר במרום ח"א, רג : "אלו הם בסוד נוגה הנתקנת וניתנת לפילגש אל הקדושה".

נֹאמֵר: וְלִבְנֵי הַפִּילֹגְשִׁים (וגו') [אֲשֶׁר
לְאַבְרָהָם נָתַן אֲבָרָהָם מִתְּנַת] (בְּרֵאשִׁית
כה,ו) שְׁהוּא רָצָה לְתַקֵּן אֶת כּוֹלָם.
וְהַפְּנִימִיּוֹת תִּקְּוּ לְיִצְחָק, שֶׁנֹּאמֵר עָלָיו:
וַיִּתֵּן וְגו' אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ לְיִצְחָק (שָׁם
שָׁם,ה). וְאֵת הַחִיצוֹנִיּוֹת תִּקְּוּ בְּסוּד פְּלִגְשׁ.
וְזוֹ קְטוּרָה, שֶׁקְשָׁרָה פִּתְחָה,⁶² וְלֹא
מְסַרָה עֲצָמָה לְאַחֲרִים [דִּהְיִינוּ שְׁלֹא
הִיְתָה מִפְקָרָת]. וְהַכֵּל רָצָה אֲבָרָהָם
לְתַקֵּן, בְּשִׁבִיל לְתַקֵּן אֶת הָעוֹלָם בְּרֵאוּי.

מְרֵאָה תְּלִיתָא דָּא חֲשַׁמְל וְדָא
לְבוּשָׂא. וְרֵזָא דְמַלְהָ ה' מְלֻךְ גְּאוֹת לְבָשׁ
(תהלים צג א) תָּא חֲזִי מֵאֵי חֲשַׁמְל. אֶלָּא
בְּזַמְנָא דְאַתְנַהֲרִירוּ נְהוּרִין לְגוּ, הָכִי מַנְיָהוּ
אֲתַפְּרֵשׁ פְּרִישׁוֹ לְבַר. וּמֵאֲנֹן מַחִין
דְּקִזְמִין פְּרִישָׂא דְמִלְפָּא וּמִתַּפְּשֻׁטָן בְּכָל
גּוּפָא, נְפִיק דָּא לְבַר. וְרֵזָא דְמַלְהָ לְפּוּם
רְעוּתָא דְלְגוּ הָכִי לְבוּשָׂא אֲשַׁתְּכַח.
וּלְבוּשָׂא אַחֲזִי עַל רְעוּתָא דְלְפָא. וְדָא
קָאִים לְאוּדְעָא חֲדוּתָא דְמִלְפָּא וְחִילָא
דִּילָהּ.

וְתָא חֲזִי הֵכָא מְסַתְּפְלִין מְלֻאכֵי עֲלָאִי.
אֶבְל יִשְׂרָאֵל לְגוּ מְסַתְּפְלִין, דְּכִתְבִי פְּעַת

62. עי' בראשית רבה סא, ד; זהר וישב קפז, ע"א. אוצרות רמח"ל בראשית, עמ' כא: "וסוד הענין הקטורת [רמז לקטורה] כבר ידוע סודו בירור הניצוצות הטובות שיש בתוך הקליפה מן הקדושה שנתנה לה כדי חיותה, כך הגר הוא סוד מין בירור אחד, והוא בירור הטוב שיש בקליפה, מן הקליפה עצמה, שהוא סוד קליפת נוגה".

63. עי' עץ חיים שער כו, פ"ב, ושער מא; אדיר במרום ח"ב, עמ' נח: "כי החשמל דאצילות הוא מן הספירות עצמם, אך החשמל דב"ע אינו כן אלא הוא לבוש אחד יוצא כנגד חשמל דאצילות והוא יוצא מאור אימא דבריאה עצמה, ומלבש ז'ין דבריאה, כי באי' אין אחיזה בס"א כלל"; עיין לעיל סוף תיקון יא ותחילת תיקון יב; פנות המרכבה, פינה שניה: "וסוד זה חשמל [נוטריקון] חיות אש ממלכות".

64. עי' ע"ח שער כ"ח פ"ב, ח"ב, ח, סע"ב; עי' מא' הגאולה עמ' נח: "כי ישראל מבפנים הם יוצאים והמלאכים מבחוץ".

ישראל מסתכלים בפנים, [כמו] שפתוב
 [לגביהם]: בעת יאמר ליעקב ולישראל
 מה פעל אל (במדבר כג, כג). על הלבוש
 הנה אומר הפסוק: יהוה מלך גאות
 לבש (תהלים שם, שם). וזה מלך - במוחין
 שבראש, או, גאות לבש - מצד שלהם
 [של המוחין], מצד של אמא ודאי.⁶⁵
 ומתוך הלבוש הנה נראות החיות
 מסדרות בסדוריהן,⁶⁶ כמו שפתוב:
 ומתוכה [של אש החשמל] דמות ארבע
 חיות וגו' (יחזקאל א, ה). שלשה מראות
 קנימים בהם [השליש שלקמן].

מראה רביעי, סדור החיות. שם
 מצטרפים הדברים בציוור שלם. ואין דבר
 גדול או קטן בעולם שלא ציר וקנים שם,
 בצרופי סודות שמות ואותיות של
 התורה.⁶⁷ שם יש פנים ויש כנפים. והכל
 מתחלק לצדדיו להנהיג העולם בתקון
 שלם. הפנים לפנים, והכנפים לבחון,
 הכל כמו שצריך.

מראה חמישי, כאן הוא סוד הפתוב:
 אל אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו
 (שם שם, יב). זה הרוח העליון שבו
 [החיות] נוסעות למפעיהם לכל צד,
 לפי הרוח נוסעים. והכל בחבור אחד,
 למקום שלוקח הרוח הכל נוסעים ודאי.
 ועל פי כמה סודות מתחלקת הרוח
 לכמה צדדים, לעשות מעשיה בראוי.

יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל
 (במדבר כג כג). על לבושא דא אתמר
 קרא, ה' מלך גאות לבש. ודא מלך
 במוחין דרישא. בדין גאות לבש מסטרא
 דלהון מסטרא דאימא ודאי. ומגו
 לבושא דא אתחזן חיון מסתדרן
 בסדוריהו. דכתיב ומתוכה דמות ד'
 חיות וכו'. תלת מראות קימין בהו.

מראה רביעאה סדורא דחיון. תמן
 מצטרין מלין בציורא שלים. ולית מלה
 רבתא או זעירתא בעלמא ד(כ) לא (לא)
 אצטיר וקאים תמן בצרופי רזי שמקן
 ואתון דאורייתא. תמן אית אנפין ואית
 גדפין. כלא מתפרש לסטרה לדברא
 עלמא בתקונא שלים. אנפין לגו גדפין
 לבר כלא כמה דאצטרף.

מראה חמישאה הכא רזא דכתיב אל
 אשר יהיה שמה הרוח ללכת ילכו, דא
 רוחא עלאה דבה נטלין למטלניהון לכל
 סטר, לפום רוחא מטלנין. וכלא
 בחבורא חדא, לאתר דנטיל רוחא כלא
 נטלן ודאי. ורוחא בכמה רזין אתפרש,
 לכמה סטרין, למעבד עבידתה בדקא

65. הלוש שהוא לובש הוא מצד המלאכים, שהם מצד האימא.

66. עי' זהר פנחס ח"ג, רכח, ע"א.

67. עי' זהר תרומה ח"ב, קסא, ע"א.

חֲזִי.

מִרְאָה שְׁתִּיתָא רְזָא דְתַתְּאֵי דְמַתְקִשְׁרֵן
 בְּעֵלְאֵי, הָכָא תִּלְזֵן שְׂרַפִּין דְכְרִסְיָא חִיוֹן
 וְאוֹפְנִין, דְכִלְהוּ מִזְדַּמְנֵן בְּסִדּוּרָא שְׁלִים
 לְמַהוּי רְתִיבָא לְמַאֲרִיהוּן. וְכִלְהוּ
 מַתְקִשְׁרֵן חַד בְּחַד לְסִלְקָא מִלִּין בְּסִתִּימוּ
 בְּדָקָא יָאוּת. וְכִמְהָ רְזִין תִּלְזֵן הָכָא
 דְמַתְפְּרִשְׁן לְמַאֲרֵי חֲכֻמָּתָא בְּאַרְחַ מִיִּשְׂרָאֵל,
 לְמַנְדַּע פְּלִלָא דְעַנְפִּין דְמַתְקִשְׁרֵן
 בְּשִׂרְשִׁיהוּן. וְדָא פְּלַחְנָא דְפְּלַחִין כְּלָהוּ
 קָמִי מְלָכָא, וְכִלְהוּ [אוֹרְפָּא] [אִידָא] נְטִלִין
 מִקְמָה פְּמָה דְאַצְטְרִידָא.

מִרְאָה שְׁבִיעָאָה דָּא רְקִיעַ וְדָא דַּעַת.
 תַּמָּן קְיָמִין לְאַשְׁתַּמּוּדְעָא אֶסְתַּחֲרוּתָא
 דְאַתְוֹן פִּד נְטִיל בְּמִטְלָנוּי, דְתַמָּן קְבִיעִין
 כְּלָהוּ כ"ב אַתְוֹן דְאוֹרִיָּתָא, וּמַתַּמָּן נְפָקִין
 לְאַתְרִיהוּ בְּכָל דְרַגִּין דְלַהוּן, וּלְפּוּם
 אֶסְתַּחֲרוּתָא דְרְקִיעָא נְטִלִין אַתְוֹן
 בְּצִרוּפִין עֵלְאִין. וְאַתְוֹן אַנּוּן גּוּפָא, נְקוּדֵי

מִרְאָה שְׁבִיעִי, זֶה רְקִיעַ, וְזֶה דַּעַת.⁶⁸
 שֵׁם סְבוּבֵי הָאוֹתִיּוֹת עוֹמְדִים לְהוֹדַע,
 כְּאַשְׁרֵי [הַרְקִיעַ] לֹקַח מִפְּעוּ. שֵׁשׁ
 [בְּרַקִיעַ] קְבוּעִים כָּל עֲשָׂרִים וּשְׁתַּיִם
 אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה, וּמִשָּׁם יוֹצְאוֹת לְמִקּוּמוֹ,
 בְּכָל הַמְּדֻרְגוֹת שְׁלֵהוּן. וּלְפִי סְבוּבֵי
 הַרְקִיעַ נוֹסְעוֹת הָאוֹתִיּוֹת בְּצִרוּפִים
 עֵלְיוֹנִים. הָאוֹתִיּוֹת הֵם בְּחִינַת הַגּוּף,⁷⁰

עַי' ע"ח שער מ, פ"ג, ז' שרפים בכסא; עי' לעיל תיקון א: "אמרו ליה שרפים דכורסיא דשמע להו ישעיה";
 עי' משכני עליון, גנזי רמח"ל עמ' ד, עב: "שני המקומות האלה הם כמו שתי חצירות גדולות העומדות לפני
 הבית והראשון נקרא חצר הפנימית, והשני - חצר החיצונה, ושניהם הם מקום לכל צבא המלך משרתיו,
 העומדים אל עבודתו ואל משאו. ונמצא להם ראשים, והם עומדים על שאר הצבא, ויש להם דירה לעצמם,
 הם השרפים בעלי היכלות העומדים לכסא. ושאר הצבאות חונים על דגליהם ועליהם שרים, קטנים
 מהראשונים, מסדרים את סדריהם ורואים בכל מעשיהם, להיות הכל כמשפט וככנון ואין כושל. והשרים
 מקבלים מן החצר הפנימית, והמלאכים ושאר בני הצבא מן החצר החיצונה".

68. עי' ע"ח שער מ, פ"ג, ז' שרפים בכסא; עי' לעיל תיקון א: "אמרו ליה שרפים דכורסיא דשמע להו ישעיה";
 עי' משכני עליון, גנזי רמח"ל עמ' ד, עב: "שני המקומות האלה הם כמו שתי חצירות גדולות העומדות לפני
 הבית והראשון נקרא חצר הפנימית, והשני - חצר החיצונה, ושניהם הם מקום לכל צבא המלך משרתיו,
 העומדים אל עבודתו ואל משאו. ונמצא להם ראשים, והם עומדים על שאר הצבא, ויש להם דירה לעצמם,
 הם השרפים בעלי היכלות העומדים לכסא. ושאר הצבאות חונים על דגליהם ועליהם שרים, קטנים
 מהראשונים, מסדרים את סדריהם ורואים בכל מעשיהם, להיות הכל כמשפט וככנון ואין כושל. והשרים
 מקבלים מן החצר הפנימית, והמלאכים ושאר בני הצבא מן החצר החיצונה".

69. עי' זהר בשלח נז, תרומה ח"ב, קלז, ע"א.

70. עי' זהר חדש קב, ע"ב; ועץ חיים שער ה', פ"ה; כללים ראשונים עמ' רנב: "והנה כל מקום שיש אותיות -
 סימן הוא לכלי או לשורש כלי; קל"ח פתח לה, עמ' קלג.

הנקודות הן [פחינת] הנשמה שנמצאת לתחיות הגוף,⁷¹ ובה געשים כל המעשים שלו. והפל יוצא מהרקיע הזה שעומד על ראשי החיות, כדי לחלק בהם המעשים כראוי. ויש נקודות שעומדות בסוד של הרקיע, וזה פתח.⁷² שפל האורות שיוצאים, יש מי ששומר צורתו המקורית [דהינו פתח, חיריק, חולם ודגש], ויש שמצמיד בכמה ציורים [דהינו שאר הנקודות]. לפיכך, יש [נקוד] שעומד בצורה של רקיע [פרוס ופתוח, פתח]. ויש ניצוץ שיוצא ממנו [פגון נקדה, חיריק]. ויש רקיע וניצוץ באחד [קמץ]. והפל לפי סודות עליונים הנודעים לפי האור המאיר.⁷³

מראה שמיני, זה הכפא, וזה העמוד האמצעי [ותפארת], כמו שנתבאר.⁷⁴ וזה כפא שנעשה כפא למי ששורה עליו. וכך כל תחתון נעשה כפא למי שעומד עליו. ותפארת היא כפא לבינה,⁷⁵ כדי שתשרה עליו להנהיג העולם, וכפא זה עולה למעלה ומעורר לגבי אימא, ואימא שורה עליו ומתפשטת למטה.

אנו נשמתא דקנמת לאחינא גופא, ובה מתעבדין כל עובדין דילה. וכלא נפיק מהאי רקיע דקאים על רישא דחיון לאתפרשא בהו עובדין פדקא נאות. ואית נקודי דקמין ברזא דרקיע ודא פתח. דכלהו נהורין דנפקין, אית מאן דנטיר דיוקנא דמקורה, ואית דאצטיר בכמה ציורין. בגין כך אית דקאים בדיוקנא דרקיע, ואית ניצוץ דנפיק ממה, ואית רקיע וניצוץ פחדא, וכלא ברזין עלאין אשתמודעו לפום נהירו דנהיר.

מראה תמינאה דא כפא, ודא עמודא דאמצעייתא כמה דאתמר. ודא כפא דאתעביד פרסיא למאן דשרי עליה, והכי כל תתאה אתעביד פרסיא למאן דקאים עליה. ותפארת איהו כפא לבינה למשרי עליה לדברא עלמא וכפא דא סליק לעלא ואתער לגבי אימא, ואימא שריא עליה ואתפשטת לתתא. ודא רקיע

71. עי' ת"ז תי' ה, כ, ע"ב.

72. זהר חדש שיר השירים, מ' ב' טעמים ונקוד: "יהי רקיע בתוך המים, דא נקודה פתח"; עי' ת"ז בהקדמה ז, ע"ב; שם טו, ע"ב.

73. עיין קל"ח, פתח כ, עמ' נד; אדיר במרום עמ' קס. ועיקר הדברים, יש שני מיני הארות: ניצוץ ורקיע. ניצוץ - הארה כלולה וסתומה והוא י"ד או חיריק ורקיע (או קו) זו הארה פתוחה ומתפשטת והיא ו"א או פתח. ועל ידי שניהם נעשים כל מיני הרכבות באותיות וגם בנקודות.

74. לעיל תחילת התיקון.

75. ת"ז תי' טט, קז, ע"ב, ונלע"ד שתפארת רומז כאן לז"א שהוא כסא לאימא (בינה).

וזה [דעת, שהוא] תרקייע, שעומד
לגלות מעשה הדברים בעולם, כמו
שצריך. וכך הפל נקשר זה בזה, בחבור
שלם.

דקאים לגלגאה עובדין מלין בעלמא
כמה דאצטריף, והכי כלא אתקשר דא
בדא בחבורא שלים.

מראה תשיעאה דא אדם, ודא חכמה
ובינה דקימין לעלא מן פרסיא לפקדא
על עלמא ולא שגחא עליה אשגחותרא
כמה דאתחזי. ואדם דא דכורא ונוקבא,
דאתמר בהו זכר ונקבה בראם וכו'
ויקרא את שמם אדם (בראשית ה ב) דהכי
כלא אתתקן ברזא דדכורא ודנוקבא.
ותרין בנין אשתמודען באו"א, דא
טמירו ודא גלויא. ורזא דא פמראה
הקשת דא צדיק, הוא מראה דמות כבוד
ה' (יחזקאל א כח) דא שכנתא.
ואשתמודע לעלא דאיהו פגונא דלתתא,
דא הנסתרת ודא הנגלות.

מראה תשיעי, זה אדם [שראה
יחזקאל], וזה חכמה ובינה שנמצאים
למעלה מן הכפא [תפארת], לפקח על
העולם, ולהשיג עליו השגחה פראוי.
והאדם הזה זכר ונקבה,⁷⁶ שנאמר
[עליו]: זכר ונקבה בראם וגו' ויקרא את
שמם אדם (בראשית ה, ב). שכך הכל
נתקן, בסוד של זכר ונקבה. ושני בנים
נודעו מאבא ואימא [והם זעיר אנפין
ונוקבא],⁷⁷ זה געלם [ז"א] וזה גלוי
[נוקבא - השכינה]. וסוד זה: פמראה
הקשת (יחזקאל שם, כח) - זה צדיק,⁷⁸
[וכתוב]: הוא מראה דמות כבוד יהוה
(שם שם שם) - זו השכינה.⁷⁹ ונודע
שלמעלה הוא כמו למטה, זה הנסתרות
וזה הנגלות (ע"פ דברים כט, כח).

76. עי' גם בהקדמת הזהר ח"א, יג, ע"ב.

77. עי' עץ חיים שער יא, פ"ו, נב, ע"ד.

78. זהר נח עא, ע"ב; שם פנחס רטו, ע"א, שם רל, ע"ב; שם רמג, ע"ב ת"ז בהקדמה ז ע"א ת"י יג, כט, ע"ב; אדיר
במרום עמ' נב: "ונמצא סוד הקשת, ברכות לראש צדיק"; שם עמ' סג: אוצרות רמח"ל, דרוש ונתת הכסף,
עמ' רעד; תקט"ו תפלות ת' שי: "הרי קשת ששמת לזכור ברית עולם, שהוא צדיק".

79. השכינה היא הכבוד עיין זהר בראשית כה, ע"ב; נח, סז, ע"ב; ת"ז, ת"י יט, לט, ע"א; אדיר במרום ח"ב עמ'
נב: "השכינה דאצילות, המתפשטת בסוד כבוד בכסא"; משכני עליון, גזוי רמח"ל עמ' קפב: "השכינה נקראת
כבוד כי כוללת גם היא חכמה עליונה ל"ב... ומן השכינה ירדו ד' מאורות בבריא, והם נקראים כבוד";
אוצרות רמח"ל עמ' עב: "והשכינה כשנתקנים הלבושים שלה נקראת כבוד". שם, דרוש טו"ב בשבט; שם
דרוש ונתת הכסף: "וזה שכינה - עולם תחתון בו, יהי כבוד ה' לעולם"; שם עמ' רצו: "כל הנשמה... שכינה
- כבוד ה'; תקט"ו תפלות ת' ג; ת' קג (סוף); ת' קט; קל (סוף), ת' תס (סוף); ת' תבע, ת' ראש.

מִרְאָה עֲשִׂירָה קְשׁוּרָה שֶׁל הַכֹּל, הַיְחוד שֶׁל הַכֹּל, כְּלֹלֹת הַכֹּל.⁸⁰ וְזוֹ פֶתַח עֲלוֹן.⁸¹ עֲלוֹן [נְאֻמָּר]: כְּמִרְאָה אָדָם עָלָיו מִלְמַעְלָה (שֵׁם שֵׁם, כו),⁸² שְׂפָאן נִמְצָא הַכֹּל בְּשֵׁרֶשׁ אֶחָד וּמִתְפָּשֵׁטִים עֲנָפִים לְמִטָּה, וְהַכֹּל הוּא אֶחָד. וְכֵן נִדְעוּ הַסְּפֹדוֹת לְכֹל צַד, שְׁעֵתִיקָא קְדִישָׁא [דְּהִינּוּ פֶתַח]⁸³ הוּא הַגֵּר שְׂמִמְנוּ מִתְלַהֲמִים כֹּל שְׂאֵר הַגֵּרֹת. וְכֹאשֶׁר מִסְתַּכְּלִים בָּהֶם, לֹא נִמְצָא אֵלָא הוּא לְבָדוֹ, וּמִמְנוּ מִתְחַלְקִים עֲנָפִים נְעֻלְמוֹם בְּרֵאשׁוֹנָה, שֵׁם עוֹמְדִים הַדְּבָרִים בְּהַעֲלֵם יוֹתֵר, וּמִשֵּׁם מוֹכֵנִים לְדַת לְמִטָּה בְּמִקוּמוֹ. וְעִיר אֲנָפִין כְּלֹל הַכֹּל, עַל יְדוֹ הַכֹּסֵף וְהַחֲזִיֹּת מִתְחַלְקוֹת לְצַדִּיָּהוּן לְהַגְהִיג הַעוֹלָם.⁸⁴ הַשְּׂכִינָה הִיא הַמִּרְאָה,⁸⁵ לְהִרְאוֹת הַכֹּל, וּלְהַבִּיא הַדְּבָרִים לְמִטָּה. וְהַכֹּל כֵּן צְרוּךְ וְדָאֵי. נִמְצָא הַכֹּל קָשֶׁר אֶחָד, וַיְחוד אֶחָד, שְׁלֹא נִפְרַד לֹא לְמַעְלָה וְלֹא לְמִטָּה. בְּרוּךְ הוּא [הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא] לְעוֹלָם וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים.

וְהִנֵּה מְטַטְרוֹן הַשֶּׁר הַגְּדוֹל בָּא, פֶּתַח וְאָמַר, רַבִּי רַבִּי: יְהוֹה אָמַר אֵלַי בְּנֵי אֶתָּה אֲנִי הַיּוֹם יְלִדְתִּיךָ (תהלים ב,ו).

מִרְאָה עֲשִׂירָה קְשׁוּרָה דְכֹלָא יְחודָא דְכֹלָא וּכְלָלָא דְכֹלָא, וְדָא פֶתַח עֲלָאָה. בַּה כְּמִרְאָה אָדָם עָלָיו מִלְמַעְלָה (שֵׁם שֵׁם כו) דְּהִכָּא אֲשַׁתְּכַח כֹּלָא בְּשֵׁרֶשׁא יְחודָא קְשׁוּרָה בְּאֶחָד, וּמִתְפָּרֶשֶׁן עֲנָפִין לְתַתָּא וְכֹלָא אִיהוּ חַד. וְהִכֵּי אֲשַׁתְּמוּדְעֵן רְזִין לְכֹל סֵטֵר, דְּעִתִּיקָא קְדִישָׁא אִיהוּ בּוֹצִינָא דְמַגְהָה מִתְלַהֲטֵן כֹּל שְׂאֵר בּוֹצִינִין. וְכֵן מִסְתַּכְּלִין בְּהוּ לֹא קָאִים אֵלָא אִיהוּ בְּלַחֲדוּי, וּמַגְהָה מִתְפָּרֶשֶׁאן עֲנָפִין סְתִימִין בְּקִדְמִיתָא, תַּמָּן קִימִין מְלִין בְּטַמִּירוּ יַתִּיר, וּמִתַּמָּן מְזַדְמַנִּין לְנַחְתָּא לְתַתָּא בְּאַתְרֵיהוֹן. ז"א כֹּלָלָא דְכֹלָא, בַּה כֹּסֵף וְחִינּוּן מִתְפָּרֶשֶׁאן לְסֵטְרֵיהוּ לְדַבְּרָא עֲלִמָּא. שְׂכִינָתָא מִרְאָה, לְאַחֲזָאָה כֹּלָא וְלֹא מְטָאָה מְלִין לְתַתָּא. וְכֹלָא הִכֵּי אֲצִטְרִיךְ וְדָאֵי. אֲשַׁתְּכַח כֹּלָא קְשׁוּרָה יְחודָא יְחודָא יְחודָא, דְּלֹא אֲתַפְּרֶשׁ לֹא לְעֲלָא וְלֹא לְתַתָּא. בְּרוּךְ הוּא לְעֲלָם וּלְעֲלָמֵי עֲלָמִין.

וְהִיא מְטַטְרוֹן שְׂרָא רַבָּא אֶתִי פֶתַח וְאָמַר, רַבִּי רַבִּי אָמַר אֵלַי בְּנֵי אֶתָּה אֲנִי הַיּוֹם יְלִדְתִּיךָ (תהלים ב ז) וְרָזָא דָּא בְּנֵי

80. עי' זהר ואתחנן ח"ג, רסט, סע"א.

81. עי' ת"ז תי' ע, קכ, ע"ב: "דלית ספירה דלא אתקריאת אדם. אבל אדם קדמאה עלאה דכלהו, כתר עליון, סתים וטמיר."

82. עי"ש, דף קכג, ע"ב.

83. עי' עץ חיים שער יב, פ"א.

84. עי' זהר בהר ח"ג, קט, ע"ב.

85. עי' ת"ז תי' יח, לא, ע"ב, עיין לעיל הערות 44,43.

וְזֶה סוֹד: בְּנֵי בְכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל (שְׁמוֹת ה, כב), שְׁנֵאמַר לְפָרְעָה בְּזִמְנָא שְׁהִיוּ יִשְׂרָאֵל צְרִיכִים לְצֵאת מִמִּצְרַיִם. וְהַכֵּל סוֹד עֲלִיּוֹן הוּא. בֵּא וּרְאֵה, כָּל אַמּוֹת הָעוֹלָם עֹבְדִים הֵם לְצַד הַקְּדוּשָׁה. וּבְזִמְנָא שִׁישְׂרָאֵל נִמְצְאִים בְּגִלּוֹת תַּחַת יְדֵיהֶם, [כְּמוֹ] שְׁפָתוֹב עֲלֵיהֶם: וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם וְגו' וּבְכָל עֲבוּדָה (שֵׁם א יד), נֵאמַר עֲלֵיהֶם: עֹבְדִים מְשֻׁלוּ בְנוּ (אִיכָה ה ח), וְהֵם [בְּנֵי יִשְׂרָאֵל גַּעֲשִׂים] עֹבְדִים לְעֹבְדִים. אֲבָל בְּזִמְנָא שִׁישְׂרָאֵל מִהַגְּלוּת, הֵם [נִקְרָאִים] בְּנִים, וְזֶה: הֲבֵן יִקְרִי לִי וְגו' [אֶפְרַיִם] (יִרְמְיָה לֹא יט).

אֲבָל בֵּא וּרְאֵה, שְׂאֵין יִשְׂרָאֵל יוֹצְאִים [מִן הַגְּלוּת], אֲלֵא בְּזִמְנָא שִׁיבּוֹא הוּא שִׁישְׂרָאֵל אוֹתָם [שִׁישׁ לוֹ] עֲמַרְתָּ כְּבוֹד אַחַת, דְּהִינּוּ נִשְׁמָה בַת חוֹרִין,⁸⁶ שְׁלֵא נִמְצְאָת [תַּחַת] הָעֲבוּדָה בְּגִלּוֹת. וּבְזִמְנָא שִׁישְׂרָאֵל [בַּחֲבִינַת הַמְּשִׁיחַ] לְמִשְׁחָה, מִיָּד כָּל יִשְׂרָאֵל מִתְחַבְּרִים כּוּ בְּחַבּוּר אַחַד, וְכֵד נִקְרָאוּ כֻלָּם עַל שְׁמוֹ: בְּנֵי בְכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל. וּבְזִמְנָא שְׁנַתְּגַלְתָּה [הַיְחִידָה] עַל מִשְׁחָה בְּמִצְרַיִם, נֵאמַר עַל יִשְׂרָאֵל: בְּנֵי בְכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל. וְזֶה מִצַּד שֶׁל עֲתִיקָא קְדִישָׁא, שְׁהוּא כְּבוֹד רֵאשׁוֹן לְכָל [הַסְּפִירוֹת]. וְלַעֲתִיד לְבוֹא: הֲבֵן יִקְרִי לִי אֶפְרַיִם (שֵׁם שֵׁם, שֵׁם), כְּבוֹד וְדָא: כְּבוֹד שׁוֹרוֹ הַדָּר לוֹ (דְּבָרִים ל ג יז).

בְּכַרֵּי יִשְׂרָאֵל (שְׁמוֹת ד כב) דְּאֶתְמַר לְפָרְעָה בְּזִמְנָא דְּהוּוּ יִשְׂרָאֵל צְרִיכִין לְנַפְקָא מִמִּצְרַיִם. וְכֻלָּא רְזָא עֲלָאָה אִיהוּ. תָּא חֲזִי פְּלֵהוּ אֲמִין דְּעֲלָמָא עֹבְדִים אֲנוּן לְסִטְרָא קְדִישָׁא. וּבְזִמְנָא דִּישְׂרָאֵל קִימִין בְּגִלּוֹתָא תַּחּוֹת יְדֵיהוּ דְּכַתִּיב בְּהוּ וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם וְכו', וּבְכָל עֲבוּדָה (שֵׁם א יד) אֶתְמַר בְּהוּ עֹבְדִים מְשֻׁלוּ בְנוּ (אִיכָה ה ח) וְאֲנוּן עֹבְדִים לְעֹבְדִים. אֲבָל בְּזִמְנָא דְּנַפְקִין מִגְּלוּתָא אֲנוּן בְּנִים, וְדָא הֲבֵן יִקְרִי לִי וְכו' (יִרְמְיָה לֹא יט).

אֲבָל תָּא חֲזִי דְּלִית יִשְׂרָאֵל נַפְקִין אֲלֵא בְּזִמְנָא דְּאֶזְדְּמֵן הוּוּא דְּפְרִיק לוֹן, בְּחַד עֲטָרָא יִקְרָא דְּאִיהִי נִשְׁמַתָּא בַת חוֹרִין, דְּלֵא קִימִית בְּפִלְחָנָא בְּגִלּוֹתָא. וּבְזִמְנָא דְּאֶזְדְּמֵן הָאִי לְתַתָּא, מִיָּד פְּלֵהוּ יִשְׂרָאֵל מִתְחַבְּרֵן בְּהַ בְּחַבּוּרָא חַד, וְהָכִי אֶקְרוּן פְּלֵהוּ עַל שְׁמָה בְּנֵי בְכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל. וּבְזִמְנָא דְּאֶתְגַּלִּי עַל מִשְׁחָה בְּמִצְרַיִם, אֶתְמַר בְּישְׂרָאֵל בְּנֵי בְכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל, וְדָא מִסְטָרָא דְּעֲתִיקָא קְדִישָׁא דְּאִיהוּ בּוֹכְרָא קְדָמָאָה לְכֻלָּא. וְלִזְמְנָא דְּאֶתִי הֲבֵן יִקְרִי לִי אֶפְרַיִם, כְּבוֹד וְדָאִי, כְּבוֹד שׁוֹרוֹ הַדָּר לוֹ (דְּבָרִים ל ג יז). וְאִיהוּ יִלְדֵּי שְׁעִשׂוּעִים,

86. נשמה בבחינת בת חורין, עי' פירוש סבא דמשפטים גנזי רמח"ל עמ' רעה: "דצדיק ודאי לית ביה מלאכה, שאין הכונה בצדיק אלא ליחוד והתדבקות, ואין לו להכנס בדברי חול כלל. וע"כ לית ביה שעבוד. כי השעבוד הוא כשאינו אלא עבד כשאינו לו התדבקות למעלה". נלענ"ד שנשמה זו של המשיח בבחינת בת חורין היא בכור, היא היחידה, שמבאר רבינו בקנאת ה' צבאות, גנזי עמ' קל: "והיחידה הזאת היא הנקראת בכל מקום - מלך המשיח, כי היא ממש נשמת המשיח". עי' מאמר הגאולה עמ' סא: תפקיד היחידה הוא לחבר כל בני ישראל.

והוא: ילד שעשועים (ירמיה שם, שם) - שפל בן [הוא בבחינת] מין נוקבין לאמו,⁸⁷ להתחבר על ידו למי שראוי לה. לפיכך: ילד שעשועים - שגורם בזה שגולד שעשוע של המלך בשכינה, מצד זה העליון, של עתיקא קדישא. לפיכך: אני היום ילדתיך, ביומא דנפיק בעלמא. וישראל בני בכורי על שמה.

דכל ברא מ"ן איהו לאמה, לאתחברא על ידוי למאן דאתחזי לה. בגין כך ילד שעשועים דגרים פיון דאתיליד, שעשועא דמלכא בשכינתא מסטרא דא עלאה דעתיקא קדישא. בגין כך אני היום ילדתיך, ביומא דנפיק בעלמא. וישראל בני בכורי על שמה.

ומשה אף על פי שלא זכה אלא לחיה,⁸⁸ אבל גם צד זה [של החיה] היה עומד עליו לגאול את ישראל. ובמתן תורה יותר, ושם [כתוב]: רכ"ב אלהים רבתיים (תהלים סח, ה) והוא בכ"ר למעלה, ובנגדו רכ"ב למטה.⁸⁹ למעלה - בכור של הכל [קדישא]. למטה רכב, מרובה של הכל כלי של הכל [השכינה].⁹⁰ לפיכך בזמן שיצאו ישראל ממצרים, כתוב: קדש לי כל בכור (שמות יג, ב), בגלל בכור זה שנתגלה להם. ופרשה זו היא בחכמה (זהר ח"ב, קסב, ע"א).⁹¹ אבל [כתוב]: כל בכור - מצד של פתור עליון [בכור לספירות]. שפך משה זכה לחיה,

ומשה אף על גב דלא זכה אלא לחיה, אבל סטרא דא נמי הנה קאים עליה למפרק להו לישראל. ובמתן תורה יתיר, ותמן רכ"ב אלהים רבתיים (תהלים סח יח) ואיהו בכ"ר לעלא, לקבלה רכב לתתא. לעלא בוכרא דכלא. לתתא רכב, רתיקא דכלא מאנא דכלא. ובזמנא דנפקו ישראל ממצרים בגין כך פתיב קדש לי כל בכור (שמות יג ב) בגין בוכרא דא דאתגלי עליהו. ופרשתא דא איהו בחכמה (זהר ח"ב קסב). אבל כל בכור מסטרא דכתר עלאה. דהכי משה

87. עי' ע"ח, שער ל"ט; שערי רמח"ל, עמ' רכו-רכח.
 88. עי' זהר פקודי ח"ב, רמב, ע"א.
 89. עי' זהר פנחס ח"ג, רל, סע"ב.
 90. ת"ז תי' ט, קח, ע"א.
 91. פרשת: קדש לי כל בכור היא בחכמה שהיא כנגד חיה. עי' זהר פנחס רנב, ע"ב: "בארבע פרשיין דתפלין קדש לי - חכמה; והיה כי ביאך - בינה..."; ת"ז, הקדמה, ט, ע"ב; תי' יב, כז, ע"א; תי' ל"ד, ל, ע"א.

וְהִיחִידָה נִמְצָאת עֲלֶיהָ, וּבִזְמַן שֶׁחָמְאוּ
 בְּעֵגֶל הַסְּתֵלֶק הַפֶּתֶר [בְּחִינַת בְּכוֹר -
 הִיחִידָה], וְנִשְׁאָר חֲכָמָה, וְזֶה פֶהֱן.⁹²
 וְלַעֲתִיד לְבוֹא, פִּיּוֹן שִׁיחֹזֵר פֶּתֶר
 לְהַתְּגַלּוֹת, תִּחֹזֵר עֲבוּדָה לְבְכוּרוֹת, וּכְמוֹ
 שֶׁכְּסוּף יְמֵי הַמִּדְבָּר חֹזֵר מִשָּׁה לְכָלֹל
 אֶת הַתּוֹרָה בְּמִשְׁנֵה תּוֹרָה, וְהַשִּׁיב
 יִשְׂרָאֵל עַל מְקוֹמָם לְמַעְלָה, עַל פִּי הַסּוּד
 [כְּמוֹ] שֶׁנֶּאֱמָר: וְלִכְלֹל הַיָּד הַחֲזָקָה. כִּד
 עַל הַגְּאֻלָּה הָאֲחֵרוֹנָה [פְּתוּב]: כִּי תוֹרָה
 מֵאֲתֵי תִצְאָה⁹³ (יִשְׁעִיהָ נֹאד). וְהַכֹּל יִחֹזֵר
 לְהַסְתַּדֵּר בְּסִדּוּר שְׁלֵם, בְּגִלּוּי עֲלִיּוֹן
 שִׁיתְגַּלֶּה עֲלֵיהֶם [עַל יִשְׂרָאֵל]. אֲשֶׁרִי
 חֲלַקְבִּים.

זָכָה לְחִיָּה וְיִחִידָה קִיַּמַת עֲלֶיהָ. וּבִזְמַנָּה
 דִּחְאֲבוּ בְּעֵגֶל אֶסְתֵּלֶק פֶּתֶר וְאֶשְׁתָּאֵר
 חֲכָמָה וְדָא פֶהֱן. וְלִזְמַנָּה דְאֲתֵי פִיּוֹן
 דִּיהִדֵּר פֶּתֶר לְאֶתְגַּלְאָה, תְּהִדֵּר עֲבוּדָה
 לְבְכוּרוֹת. וְכָמָה דְבְסוּף יוֹמִין דִּמְדַּבְּרָא
 תָּב מִשָּׁה לְאֶכְלָלָא אֲוִרִיתָא בְּמִשְׁנֵה
 תּוֹרָה, וְאֶתִיב יִשְׂרָאֵל עַל אֶתְרִיהוֹן
 לְעֵלָא, בְּרִזָּא דְאֶתְמַר וְלִכְלֹל הַיָּד הַחֲזָקָה.
 הַכִּי בְּפִרְקָנָא בְּתִרִיתָא כִּי תוֹרָה מֵאֲתֵי
 תִצְאָה (יִשְׁעִיהָ נֹאד) וְכִלָּא יִתְהִדֵּר
 לְאֶסְתַּדְרָא בְּסִדּוּרָא שְׁלֵים בְּגִלּוּיָא עֲלָאָה
 דִּיתְגַּלִּי עֲלֵיהוּ. זַכָּאָה חוּלְקָהוֹן.

92. עי' זהר צו ח"ג, כט, ע"ב: "כהן ביה י' חכמה ודאי, לוי ביה ה' תבונה.."

93. התורה החדשה שעתידיה להתגלות לעתיד לבוא (ויק"ר יג, א), היא בבחינת אצילות ותכלול כל התורה כולה - תורה שבכתב ותורה שבעל פה. ונראה לענ"ד שזו - תורת הכתר - תורת היחוד אשר גילה איש האלוקים, רבינו הרמח"ל. על תורה חדשה בתיקונים עיין לעיל: הקדמה א, תי' יח, תי' לג והערות שם.